

09 L'OPINIÓ

Moviments al panorama polític gallec

Al llarg d'aquests darrers mesos s'han produït una sèrie d'esdeveniments, rellevants i interessants, que amenacen amb alterar el panorama polític de Galícia, la qual cosa no és menystenible, atès que queden només vuit mesos per a l'acabament de la legislatura (en cas que s'esgoti).

Tots els moviments als que em referiré en aquest article se situen al camp del nacionalisme gallec, en concret al si del Bloque Nacionalista Galego (BNG) que, juntament amb el Partido Popular de Galicia (PP) i el Partido dos Socialistas de Galicia (PSdeG-PSOE), conformen l'actual sistema de partits amb representació al Parlament gallec.

Situem-nos al cap de setmana del 28 i 29 de gener d'aquest any. El BNG celebrava la seva XIIIena Assemblea Nacional a Santiago de Compostela i hi arribava molt dividit. De fet, esclataren de cara a aquest congrés les tensions larvades que havien anat sorgint al si de l'organització al llarg dels darrers anys. A l'organització hegemònica tradicionalment al si del BNG, la Unión do Povo Galego (UPG), que en aquesta ocasió es presentava sota la marca Alternativa pola Unidade (ApU), s'enfrontà una coalició tàctica formada pel corrent Encontro Irmandiño, liderat pel carismàtic ex-dirigent de l'organització frontista, Xosé Manuel Beiras, i per Más Galiza, encapçalada per Carlos Aymerich. Finalment, els resultats entre totes dues opcions va ser tan ajustat que va acabar decidint un corrent minoritari anomenat Movimento Galego ao Socialismo (una escissió de la UPG al cap i a la fi), encapçalat per Rafa Villar, que optà per demanar els seus seguidors que votessin per l'ApU. Així doncs resultà reelegit Guillermo Vázquez com a Portaveu Nacional, fent tàndem amb el diputat del BNG a Madrid, Francisco Jorquera, com a candidat de la formació a les properes eleccions al Parlament de Galícia.

El resultat de les votacions de l'Assemblea (oberta a tota la militància) va ser: 2.164 vots per a l'Alternativa pola Unidade, 2.026 per a l'aliança de Encontro Irmandiño i Más Galiza i 248 per al Movimento Galego ao Socialismo. Aquests vots es van traduir en el següent repartiment dels 50 membres que integren el Consell Nacional (màxim òrgan entre congressos): 24 per a l'ApU, 23 per a l'aliança Encontro Irmandiño i Más Galiza i 3 per al Movimento Galego ao Socialismo. Pel que fa a l'Executiva, els seus 15 membres van quedar repartits així: 7 per a l'ApU, 7 per a Encontro Irmandiño e Más Galiza i 1 per al Moviment Galego ao Socialismo.

Amb uns resultats tan ajustats, i malgrat les crides dels guanyadors a la unió i les promeses de que "no hi hauria ni vencedors ni vençuts" (Guillermo Vázquez), quan encara no s'havia clausurat el congrés ja van començar a sonar moltes veus que demanaven l'escissió. I, en efecte, poc després van començar a tenir lloc una sèrie d'esdeveniments en cadena fruit dels resultats d'aquesta Assemblea.

El primer de tots va ser el protagonitzat per Beiras. I no va trigar massa. La tarda del 12 de febrer es van reunir al Palau de Congressos de Santiago els membres del corrent Encontro Irmandiño sota el lideratge de Xosé Manuel Beiras. La decisió d'abandonar el BNG va ser unànime. Tenia lloc així la principal escissió del partit frontista des de la seva formació i es constituïa, primer com el corrent polític Encontro Irmandiño, ja fora del BNG, que acabà derivant després en un nou partit polític amb el mateix nom. Aquesta escissió, si bé quantitativament no és molt nombrosa (compta amb uns trescents integrants) sí que se li ha de reconèixer un valor significatiu atès que està encapçalada per Beiras, que participà a la formació del BNG, va ser el seu dirigent durant molts anys i que, amb ell, va

assolir els seus millors resultats electorals quan, a les autonòmiques de 1997, va superar fins i tot el PSdeG d'Abel Caballero (avui alcalde de Vigo), erigint-se així com a la segona força política del país. A més la integren altres figures polítiques rellevants com Martiño Noriega, alcalde de Teo (A Coruña).

El següent moviment tingué lloc un mes després, l'11 de març de 2012. El corrent Más Galiza, que a l'Assemblea del BNG havia estat representat per Carlos Aymerich es reuní, també a Santiago, en un ambient, palpable, en el que l'opció de la secessió era absolutament majoritària. No obstant això, i per sorpresa de molts, Carlos Aymerich pujà a la tribuna per defensar la permanència al Bloque i seguir defensant, des de dins, els postulats que el corrent havia defensat a l'Assemblea de finals de gener fent valer la quota de poder que hi havia aconseguit, enfrontant-se, si cal, a la UPG. Va ser francament desconcertant tant per a la majoria dels assistents com per a l'autor d'aquest article. Finalment però, a la votació que va tenir lloc a primera hora de la tarda, s'imposaren de manera aclaparadora les tesis que defensaven l'abandonament del Bloque. El resultat va ser el següent: 69,1% a favor (316 vots); 29,1% en contra (133 vots) i un 2% de vots en blanc (9 vots). Em sembla que el resultat no admet cap discussió. Amb el 85,79% dels vots a favor, només 12 en contra i 32 abstencions, el corrent va decidir convertir-se en partit polític (mantenint el nom de Más Galiza), així com també, i per una majoria aplastant, que el candidat a la presidència de la Xunta de Galicia s'ellegeixi a través d'unes eleccions primàries. Finalment, Xoán Bascuas, que va ser l'encarregat de defensar l'escissió del BNG, va resultar elegit secretari general del nou partit polític.

L'interessant és veure quins han estat els realineaments al panorama polític de Galícia, provocats pel naixement de nous partits polítics, fruit de les escissions del Bloque Nacionalista Galego

El 17 de març, el Partido Nacionalista Galego-Partido Galeguista (PNG-PG), que fins aleshores havia estat integrat al BNG anuncia, a través d'un comunicat al diari digital *Praza Pública*, que abandona el partit. Aquesta formació constituïa el sector més "centrista" de totes les forces, corrents interns o faccions que conformaven el Bloque. Un dels seus líders més destacats és Xoán Antón Pérez-Lema. L'interessant aquí és veure quins han estat els realineaments al panorama polític de Galícia, provocats pel naixement d'aquests dos nous partits polítics, fruit de les escissions del Bloque Nacionalista Galego. El primer que s'ha de dir és que el procés està, hores d'ara, absolutament obert. El 21 d'abril, Encontro Irmandiño, Más Galiza, i altres formacions minoritàries de l'espai nacionalista gallec, com ara Espazo Ecogaleguista i Acción Galega, acordaren un comunicat conjunt (donat a conèixer com Comunicat Conjunt número 1) en el que s'anunciava "l'inici d'un procés de treball conjunt per a explorar les coincidències fins a la constitució d'una organització política oberta i plural" (sic) i que a partir de llavors "es constituïrien 'tallers d'idees' conjunts per a discutir sobre models organitzatius i sobre un possible programa conjunt".

Posteriorment, el 23 de maig, les formacions Más Galiza, Espazo Ecogaleguista i Acción Galega fan públic un programa polític conjunt a través del diari digital *Praza Pública*, primer pas, en principi, cap a la futura constitució d'un nou partit polític que se situï, segons ells, a les coordenades del "galleguisme polític, el soberanisme cívic, el progressisme inclusiu i l'esquerra renovadora". A destacar que aquest primer punt d'acord, amb Más Galiza com a nucli central, deixa fora l'Encontro Irmandiño de Xosé Manuel Beiras.

Donem encara que sigui un somer repàs a aquestes formacions. De Más Galiza ja n'hem parlat: liderada per Xoán Bascuas (després de que el que havia estat el seu cap visible, Carlos Aymerich, optés per quedar-se al BNG), és l'escissió més nombrosa en termes quantitativs i a l'eix ideològic se situa al camp de la socialdemocràcia.

Pel que fa a Espazo Ecogaleguista (o Espazo Ecosocialista, com es defineixen darrerament), es tracta d'una formació de caràcter ecologista que es basteix de membres provinents dels moviments socials i propers al nacionalisme gallec i que territorialment té la implantació més forta a A Coruña, on es va constituir. Entre ells destacarem a Xoán Hermida (provinent de l'antiga Esquerda Galega), María Xesús Boo (professora de Secundària) o Manuel Dios (del Seminario Galego para a Paz).

Per últim, el cas de Acción Galega presenta elements interessants. És, de totes, la que se situa més al centre (seria un centre galleguista) i està formada per personalitats po-

lítiques de diferent procedència: entre els seus promotors trobem a Xosé Manuel Pérez Bouza (que va ser Senador pel BNG la darrera legislatura), a Xoán Antón Pérez-Lema (ja esmentat abans, va ocupar el càrrec de Secretari General de Relacions Institucionals amb Anxo Quintana), a Teresa Táboas, consellera d'Habitatge i Sòl també durant el Govern bipartit PSdeG-BNG encapçalat per Emilio Pérez Touriño, i a Rafael Cuiña, empresari, exmilitant del PP i fill de l'exconseller de Manuel Fraga, Xosé Cuiña Crespo. Com es pot veure els integrants o pròxims a aquesta formació presenta una composició heterogènia.

Aquest és el panorama que ha quedat després dels moviments secessionistes que des de l'Assemblea de finals del passat mes de gener ha vingut experimentant el Bloque Nacionalista Galego. El primer que s'ha de dir és que no es tracta d'una foto fixa, sinó en moviment, atès que estem parlant d'un procés evolutiu que encara no ha acabat. De fet, per exemple, el proper 14 de juliol, l'Encontro Irmandiño de Beiras celebrarà la seva assemblea constituent.

És com si, en termes astronòmics, hagués tingut lloc una explosió a un estel i a partir d'aquesta s'haguessin format de nous. Veurem a partir d'ara quina trajectòria segueixen, si van sols per l'espai interestel·lar o bé s'ajunten per a formar nous estels. I, és clar, quins d'ells s'ajunten.

L'horitzó, si més no a curt termini, està molt clar: les eleccions al Parlament de Galícia que, si el president Alberto Núñez Feijóo esgota la legislatura, s'han de celebrar el mes de març de 2013. I dic si l'esgota perquè cada cop hi ha més veus que pronostiquen un avançament electoral al proper mes d'octubre o novembre.

I és aquí on rau una de les variables interessants que, des del meu punt de vista, planen sobre tot plegat: l'any 1992 el llavors president de la Xunta, Manuel Fraga, impulsà una reforma de la Llei electoral de Galícia en el sentit d'apujar d'un 3% a un 5% el topall mínim per a poder accedir al repartiment d'escons. Si bé és cert que aquesta barrera només funciona a la pràctica a les circumscripcions grans (com seria el cas de la de A Coruña, que amb vint-i quatre, és la que més eligeix), sostinc que no és menys cert que, alhora, exerceix un efecte psicològic, sobre els partits polítics (i, en menor mesura, sobre els electors) en el sentit de que es veuen més forçats, més constrets a buscar el pacte o l'aliança per tal d'assolir aquest mínim del 5%. És en aquest context, des del meu punt de vista, que cal situar, en part, la raó de les negociacions engegades per les formacions escindides del BNG de cara a concórrer coalitzats a unes ja properes eleccions. Si bé és cert, i cal reconèixer-ho, que les dificultats d'arribar a un acord electoral seran molt grans, atesa la heterogeneïtat dels components a la que he al·ludit abans. A la qual cosa cal afegir un factor no menys important, com és l'accentuat personalisme de Xosé Manuel Beiras. Veurem si, amb aquests condicionants, són capaços de concretar una oferta política sòlida i creïble per a l'electorat gallec abans de les eleccions.

Finalment, no falta però qui veu en aquests moviments un element potencialment afeblidor de les opcions de l'esquerra d'impedir que el Partido Popular de Galicia torni a revalidar la majoria absoluta ja que aquestes opcions restaran vots al PSdeG i al BNG i per tant acabaran afavorint el PP a l'hora del repartiment d'escons, allunyant així la possibilitat de que es torni a formar un altre bipartit.

Sigui com sigui, s'estan produint moviments tel·lúrics al sistema polític gallec, interessants i de prou calat. Caldrà estar atents a la seva evolució.